

Luku 9

1975: "Sopiva ajankohta Jumalan toimia"

"Ei ole teidän asianne tietää aikoja eikä hetkiä, jotka Isä oman valtansa voimalla on asettanut." – Apostolien teot 1:7, Kirkkoraamattu 1938.

Rutherfordin presidenttikauden toisen puoliskon aikana hylättiin tai ajoitettiin vähitellen uudelleen vanhat aikaprofetiat, joiden puolesta oli niin tarmokkaasti todisteltu hänen kautensa alkupuoliskolla.

"Viimeisten päivien" alku siirrettiin myöhemmäksi vuodesta 1799 vuoteen 1914.

Samoin oli siirretty alunperin vuoteen 1874 ajoitettu Kristuksen läsnäolon alku vuoteen 1914 (jo vuonna 1922 oli siirretty Kristuksen aktiivisen Valtakunnan hallinnan alku vuodesta 1878 tähän vuoteen).

Ylösousemuksen alku siirrettiin myöhemmäksi vuodesta 1878 vuoteen 1918.

Tietyissä vaiheissa väitettiin jopa, että vuosi 1914 toden totta toikin muassaan "maailman lopun" siinä mielessä, että Jumala oli 'laillisesti' lopettanut maailmallisten kansojen vuokraoikeuden maapallon hallintaan. Myös tämä opetus hylättiin ja "lopun" tai "asiainjärjestelmän päättymisen" katsottiin nyt ajoittuvan tulevaisuuteen.

Kaikkien tapahtumien väitettiin olevan *näkymättömiä*, niiden hyväksyminen ilmeisesti riippui täysin henkilön uskosta tarjottuihin tulkintoihin. Eräässä hallintoelimen istunnossa nämä aikaprofetiat ja muutokset pulpahtivat keskusteluun. Bill Jackson sanoi minulle istunnon jälkeen, "Meillä oli tapana sanoa, että sitä vain siirretään päivämäärä hartialta toiselle."

Vasta vuonna 1942, Rutherfordin kuoleman jälkeen tehtiin muutos koskien vuotta 606 eaa., jota käytettiin alkamisajankohtana Danielin profetian 2520 vuoden jaksolle. Niin outoa kuin se onkin, sitä tosiasiaa, että 2520 vuotta vuodesta 606 eaa. johtaa oikeastaan vuoteen 1915 ya., eikä vuoteen 1914 ya., ei oltu tunnustettu tai siihen ei oltu puututtu järjestön yli 60 vuotisen olemassaolon aikana.

Sitten, kaikessa hiljaisuudessa, alkamisajankohta siirrettiin yhdellä vuodella aiemmaksi vuoteen 607 eaa., mikä salli vuoden 1914 säilyttämisen päättymisajankohtana 2520 vuodelle. Mitään historiallisia todisteita, jotka ilmaisivat

Jerusalemiin tuhon tapahtuneen vuotta uskottua aiemmin, ei ollut tullut esiin. Järjestön halu säilyttää vuosi 1914, vuosi jota se oli niin kauan tähdentänyt (mitä ei oltu tehty vuodelle 1915), saneli Jerusalemiin tuhon siirron vuodelle taaksepäin. Se on yksinkertaista tehdä - paperilla.

Tultaessa 1940-luvun puoleenväliin todettiin, että ajanlasku, jota käytettiin Russellin ja Rutherfordin presidenttikausien aikana, oli noin 100 vuotta pielessä laskettaessa aikaa taaksepäin Adamin luomiseen. Vuonna 1966 järjestö ilmoitti, että sen sijaan että ihmiskunnan historian kuudentuhannen vuoden päätyminen olisi tapahtunut vuonna 1874, kuten aiemmin oli opetettu, se tulisi saapumaan vuonna 1975.

Tämä julkistettiin kesällä 1966 Fred Franzin kirjoittamassa kirjassa *Iankaikkinen elämä Jumalan lasten vapaudessa*. Kirjan ensimmäisen luvun todistelussa nojaututtiin Riemujuhlajärjestelyyn, jolla oli ollut huomattava osa myös vuoteen 1925 kohdistuneissa ennustuksissa. Kuten tuolloinkin, kirjoituksessa todistettiin ihmiskunnan kärsivän epätäydellisyydestä kuusi "päivää", joista kukin kestäisi tuhat vuotta. Näitä seuraisi seitsemäs "päivä", tuhannen vuoden jakso, jolloin Suuri riemujuhla toisi vapautuksen synnin, sairauden ja kuoleman orjuudesta. Seuraava lainaus on kirjan sivuilta 28 ja 29.

⁴¹ Ussherin ajoista lähtien Raamatun ajanlaskua on tutkittu voimaperäisesti. Tällä 20. vuosisadalla on suoritettu itsenäinen tutkimus, joka ei seuraa sokeasti kristikunnan perinteellisiä aikalaskelmia, ja tämän tutkimuksen perusteella julkaistu aikataulu antaa ihmisen luomisajaksi vuoden 4026 eaa.* Tämän luotettavan Raamatun ajanlaskun mukaan kuusituhatta vuotta ihmisen luomisesta päättyy vuonna 1975 ja ihmiskunnan historian seitsemäs tuhannen vuoden ajanjakso alkaa syksyllä 1975.

⁴² Ihmisen maan päällä olon kuusituhatta vuotta tulevat siis pian päättymään, tämän sukupolven aikana. Jehova Jumalalle ei aika merkitse mitään, kuten Ps. 90: 1, 2:ssa sanotaan: "Herra, sinä olet meidän turvamme polvesta polveen. Ennenkuin vuoret syntyivät ja sinä loit maan ja maanpiirin, iankaikkisesta iankaikkiseen olet sinä Jumala." Kuluneet ihmisen olemassaolon kuusituhatta vuotta ovat siis Jehova Jumalan näkökannalta katsoen ikään kuin kuusi 24-tuntista vuorokautta, sillä samassa psalmissa (jakeissa 3 ja 4) sanotaan: "Sinä palautat ihmiset takaisin tomuun ja sanot: 'Palatkaa jälleen, te ihmisen lapset'. Sillä tuhat vuotta on sinun silmissäsi niinkuin eilinen päivä, joka meni ohitse, ja niinkuin öinen vartiohetki." Näin ollen meidän sukupolvemme aikana ei kulu montakaan vuotta siihen, kun me saavutamme sen ajankohdan, mitä Jehova Jumala voisi pitää ihmisen olemassaolon seitsemäntenä päivänä.

Mitä tämä merkitsisi? Kirja jatkaa soveltamalla kehiteltyä näkökohtaa:

⁴³ Miten sopivaa olisikaan Jehova Jumalan tehdä tämä tuleva seitsemäs tuhatvuotisjakso levon ja vapautuksen sapattikaudeksi, suureksi riemuvuosisapatiksi vapautuksen julistamiseksi kautta maan kaikille sen asukkaille! Se olisi mitä ajankohtaisinta ihmiskunnalle. Se olisi myös mitä sopivinta Jumalan taholta, sillä muista, että ihmiskunnalla on vielä edessäpäin se, mistä Pyhän Raamatun viimeinen kirja puhuu Jeesuksen tuhat vuotta kestävästä maan hallintana, Kristuksen tuhatvuotishallitukseksi. Jeesus Kristus sanoi itsestään profeetallisesti ollessaan maan päällä tuhat yhdeksänsataa vuotta sitten: "Sillä Ihmisen Poika on sapatin herra." (Matt. 12:8) Ei olisi pelkkä sattuma, vaan Jehova Jumalan rakkaudellisen päätöksen mukaista, että Jeesuksen Kristuksen, "sapatin herran", hallituskausi sattuisi rinnakkaiseksi ihmisen olemassaolon seitsemännen vuosituhannen kanssa.

Oliko järjestö sanonut suoraan, että vuosi 1975 tulisi merkitsemään tuhatvuotiskauden alkua? Ei. Mutta yllä oleva kappale oli huippukohta kaikelle sille huolellisesti kootulle todistelulle, jota tuo luku oli rakentanut.

Suoranaista, varauksetonta ennustetta vuodesta 1975 ei tehty. Mutta kirjoittaja oli ollut halukas julistamaan sen olevan "sopivaa" ja "mitä sopivinta Jumalan taholta" jos Jumala aloittaisi tuhatvuotiskauden juuri tuona ajankohtana. Tuntuu kohtuulliselta, että epätäydelliseltä ihmiseltä edellytetään melkoinen määrä varmuutta hänen sanoessaan mikä on tai ei ole "sopivaa" Kaikkivaltiaan Jumalan tehdä. Varmastikaan tällaisiin lausuntoihin ei riittäisi pelkkä 'mielipiteen ilmaisu.' Arvostelukyky edellyttäisi tai paremminkin vaatisi varmuutta. Seuraava lausunto on vieläkin voimakkaampi: "olisi Jehova Jumalan rakkaudellisen päätöksen mukaista, että Jeesuksen Kristuksen, "Sapatin Herran", hallituskausi sattuisi rinnakkaiseksi ihmisen olemassaolon seitsemännen vuosituhannen kanssa." Tämän seitsemännen vuosituhannen oli jo ilmaistu olevan määrä alkaa vuonna 1975.

Jälleen kerran Vartiotorni-seuran uudelle historiankirjalle, *Jehovan todistajat - Jumalan valtakunnan julistajia*, tarjoutuu tilaisuus osoittaa puolueettomuutta ja rehellisyyttä, jota sen esipuhe lupaa. Käsitellessään hyvin lyhyesti koko aihetta (s.104) se keskittyy vain vuoden 1966 konventtiin, jossa Fred Franz julkaisi uuden kirjan, joka esitti ensimmäistä kertaa vuotta 1975 koskevia tietoja:

Baltimoren konventissa Marylandissa F. W. Franz piti loppupuheen. Hän aloitti sen sanomalla: "Juuri ennen kuin tulin lavalle, saapui luokseni eräs nuori mies ja sanoi: 'Sanohan, mitä tämä vuosi 1975 merkitsee.'" Veli Franz viittasi sitten moniin kysymyksiin, joita oli herännyt siitä, merkitseekö uuden kirjan aineisto sitä, että Harmagedon olisi käyty ja Saatana sidottu vuoteen 1975 mennessä. Hän esitti seuraavia ajatuksia: Saattaa merkitä. Mutta me emme sano sitä. Kaikki on mahdollista Jumalalle. Mutta me emme mene sanomaan. Älköönkään kukaan

teistä menkö nimenomaan sanomaan mitään, mitä tulee tapahtumaan vuoteen 1975 mennessä. Tärkeä seikka tässä kaikessa, rakkaat ystävät, on tämä: Aika on vähissä. Aika on loppumaisillaan, siitä ei ole epäilystäkään.

Monet Jehovan todistajat toimivat vuotta 1966 seuranneina vuosina noiden neuvojen hengen mukaisesti. Aiheesta julkaistiin kuitenkin muita lausuntoja, ja jotkin niistä olivat ilmeisesti tarpeettoman ehdottomia. Tämä myönnettiin *Vartiotornissa* 15.6.1980 (s.17). Jehovan todistajia kuitenkin myös varoitettiin siitä, että he eivät olisi liiaksi kiinnostuneita aikamääristä ja varhaisen pelastuksen odotteista, vaan keskittyisivät pääasiassa Jehovan tahdon tekemiseen.

Tapansa mukaisesti historiankirja mainitsee yhden varoittavan lausunnon, joka annettiin tuona aikana. Se myöntää, että "aiheesta julkaistiin kuitenkin muita lausuntoja, ja jotkin niistä olivat ilmeisesti tarpeettoman ehdottomia."¹ Suunnilleen kolme viidesosaa järjestön jäsenistä on liittynyt mukaan vuoden 1966 jälkeen, jolloin tämä kirja julkaistiin, eikä heillä ole tietoa tapahtumista, jotka sen jälkeen seurasivat. Heillä ei ole mitään käsitystä siitä *määrästä* ja *voimakkuudesta*, jolla vuoden 1975 merkitystä painotettiin. Hallintoelimen jäsenet kuitenkin muistavat sen. Ja ainakin joidenkuiden näistä, jotka ovat Kirjoituskomitean jäseniä, on täytynyt lukea ja hyväksyä se, mitä vuoden 1993 historiakirja kertoo. Heidän on täytynyt hyvin tietää kuinka epätäydellisen ja vesitetyn kuvan kirja esittää. Mitä todellisuudessa sitten tapahtui?

Samana vuonna, huhtikuun 22. päivän 1967 *Herätkää!*-lehden, *Vartiotornin* sisarjulkaisun, numerossa oli artikkeli otsikoiltaan "Kuinka kauan vielä?". Myös tuossa artikkelissa järkeiltiin alaotsikon "6000 vuotta päättyy vuonna 1975" alla, että tuhatvuotiskausi olisi viimeiset tuhat vuotta seitsemäntuhattu vuotisesta Jumalan lepopäivästä. Katkelma artikkelista kuului seuraavasti (sivut 16,17):

Siksi sillä seikalla, että me lähestymme ihmisen olemassaolon ensimmäisten 6000 vuoden päättymistä, on suuri merkitys.

---

¹ Vartiotorni-seuran historiankirja mainitsee alaviitteessään muita julkaisuja osoituksena varoittavista lausunnoista. Näistä vain yksi ilmestyi 1960-luvulla (*Vartiotorni* 1.8.1968) ja kuten tapana oli ollut myös muissa varoittavissa lausunnoissa, jotka esitettiin aikaisemmista ennustuksista, kaksi muuta julkaistiin vasta kun vuosi 1975 oli aivan *välittömässä läheisyydessä* tai *jo läsnä* (*Vartiotornit* 1.9.1974 ja 15.7.1975). Alaviite siirtyy sen jälkeen historiassa taaksepäin aikaan *ennen* vuotta 1975 käsitelleen kirjan julkaisua ja siteeraa vuoden 1963 kirjaa *Koko Raamattu on Jumalan henkeyttämä ja hyödyllinen*, joka sanoo: "Raamatullista ajanlaskua ei kannata käyttää teorioitten muodostamiseen aikamääristä, jotka ovat ajan virrassa vasta tulossa. – Matt. 24:36." Alaviite ei selitä miksi vuoteen 1975 osoittaneen kirjan kirjoittaja epäonnistui niin selvästi noudattamasta periaatetta, joka oli esitetty vain muutamaa vuotta aikaisemmin.

Onko Jumalan lepopäivä samanaikainen kuin se aika, minkä ihminen on ollut maan päällä luomisestaan lähtien? Ilmeisesti on. Raamatun ajanlaskun luotettavimmat tutkimukset, jotka ovat sopusoinnussa monien hyväksytyjen maallisten historian vuosilukujen kanssa, osoittavat, että Aadam luotiin syksyllä vuonna 4026 eaa. Eevan luominen on hyvinkin voinut tapahtua jolloinkin samana vuonna, minkä jälkeen Jumalan lepopäivä alkoi välittömästi. Minä vuonna siis ihmisen olemassaolon ensimmäinen 6000-vuotiskausi ja myös Jumalan lepopäivän ensimmäiset 6000 vuotta päättyvät? Vuonna 1975.* Tämä on huomionarvoinen seikka, etenkin kun otamme huomioon, että "viimeiset päivät" alkoivat vuonna 1914 ja että meidän päiviemme luonnolliset tapahtumat ennustusten täyttymyksenä osoittavat meidän elävän tämän pahan maailman viimeistä sukupolvea. Me voimme siis odottaa, että ne, jotka panevat toivonsa Jumalaan ja hänen lupauksiinsa, saavat lähitulevaisuudessa kokea suurenmoisia asioita. Se merkitsee, että verraten pian saamme nähdä "lopun aikaan" liittyvien viimeisten ennustusten täytyvän.²

Elokuun 1. päivän 1968 *Vartiotorni* jatkoi samaa jännittyneen odotuksen herättelyä. Käyttäen paljolti samankaltaista väitteiden esittelyä kuin edellisenkin lainattu artikkeli, *Vartiotorni* ilmoitti (sivulla 350):

"Lähitulevaisuus on varmasti täynnä ratkaisevia tapahtumia, sillä tämä vanha järjestelmä on lähestymässä täydellistä loppuaan. **Enintään muutamassa vuodessa** näitä "viimeisiä päiviä" koskevien Raamatun ennustusten viimeisetkin osat täyttyvät, mikä johtaa hengissä säilyvän ihmiskunnan vapautukseen Kristuksen loistoisaan tuhatvuotiseen hallituskauteen. Kuinka vaikeat mutta samalla kuinka suurenmoiset päivät ovatkaan aivan edessämme!" [vahvennus minun.]³

Nyt yli neljännesvuosisata myöhemmin voi esittää kysymyksen, mitä tarkoittaa ilmaisu "lähitulevaisuus". Kuinka monta vuotta on "enintään muutamassa vuodessa"?

Herätäkää!-lehden artikkelissa 8. joulukuuta 1968, joka oli otsikoitu "Mitä 1970-luku tuo tullessaan", painotettiin jälleen jäljellä olevan ajan lyhyttä. Artikkelin alussa lehti kirjoitti (sivulla 11):

"ON ERITTÄIN merkityksellistä, että "viimeisiksi päiviksi" nimitetystä ajanjaksosta on jo kulunut 54 vuotta. Se merkitsee, että Jumala tuhoaa tämän

---

2 *Awake!* 10/8, 1966.

3 *Watchtower* 5/1, 1968.

ihmiskuntaa hallitsevan turmeltuneen järjestelmän vain muutaman vuoden kuluttua."⁴

Myöhemmin artikkeli jatkoi tukeutuen vuoteen 1975 ihmiskunnan kuusituhatuotisen historian päättymisen ajankohtana, ilmoittaen (sivulla 12):

"On olemassa eräs toinenkin tapa, joka auttaa meitä vakuuttautumaan siitä, että me elämme tämän "lopun ajan" harvoja jäljellä olevia vuosia. (Dan. 12:9) Raamattu osoittaa meidän lähestyvän ihmiskunnan historian 6000 vuoden päättymistä."

Yhä uudelleen Vartiotorni-seuran julkaisut lainasivat huomattavassa asemassa olevien tai minkä tahansa alan "asiantuntijoina" pidettyjen henkilöiden lausuntoja, jos he vain viittasivat vuoteen 1975. Esimerkkinä käy entisen Yhdysvaltain ulkoministerin Dean Achesonin lausunto, jonka hän antoi vuonna 1960:

"Tiedän niin paljon siitä, mitä nykyään tapahtuu, että voin vakuuttaa teille, että 15 vuoden kuluttua nykyhetkestä [siis vuonna 1975] tämä maailma on oleva liian vaarallinen paikka elää."

Kahden ravintotieteilijän kirjoittamaa kirjaa *Nälänhätä - 1975*⁵ lainattiin toistuvasti, erityisesti seuraavaa katkelmaa:

"Vuoteen 1975 mennessä maailmaa kohtaa onnettomuus, jonka mittasuhteita on mahdoton ennustaa. Historian suurimmat nälänhädät raivoavat kehitysmaissa."

"Ennustan, että uusi, kauhistava kriisi kohtaa meitä tiettyinä aikana, vuonna 1975"

"Vuoteen 1975 mennessä kansalaislevottomuudet, anarkia, sotilasdiktatuurit, inflaatiokierre, liikennevauriot ja sekasortoinen levottomuus kuuluvat päiväjärjestykseen monissa nälkäisissä kansoissa."

Kirjan *Iankaikkinen elämä Jumalan lasten vapaudessa* alkuperäisestä huomion kiinnittämisestä vuoteen 1975 kului kolme vuotta kunnes kirjoittaja Fred Franz kirjoitti julkaisun *Lähestyvä tuhatvuotinen rauha*⁶. Sen käyttämä kieli oli

---

4 *Awake!* 10/8, 1968.

5 Englanninkielisen kirjan "Famine-1975!" lainaukset ovat *Herätkää!*-lehdestä 8.12.1969, sivu 13.

6 Englanninkielinen 32-sivuinen alkuteos "The Approaching Peace of a Thousand Years" oli piirikonventin yhteydessä julkaistu esite, johon oli painettu yleisoesitelmän ja konventin päätöksen teksti. Sama aineisto ilmestyi suomeksi *Vartiotorni*-lehdessä 1.12.1969 sivuilla 542 ja 543. Vartiotorni-seuran julkaisemat hakemistot eivät nykyisin mainitse tätä viitettä hakusanan 1975 alla, vaikka artikkeli puhui painokkaasti tästä vuodesta.

pikemminkin varmempaa ja täsmällisempää kuin aikaisemman julkaisun. Kun se julkaistiin vuonna 1969, se sisälsi seuraavat lausunnot:

³⁹ Myöhemmin Pyhän Raamatun vilpittömät tutkijat ovat tarkistaneet uudelleen sen ajanlaskun. Heidän laskujensa mukaan ihmiskunnat maanpäällisen olemassaolon kuuden vuosituhat päättyy 1970-luvun puolivälissä. Näin ollen seitsemäs vuosituhat siitä, kun Jehova Jumala loi ihmisen, alkaisi ennen kuin kymmenen vuotta on kulunut.*

---

⁴² Jotta Herra Jeesus Kristus voisi olla "sapatin herra", hänen tuhatvuotishallituksensa pitää olla seitsemäntenä tuhatvuotisjaksojen sarjassa. (Matt. 12:8) Se olisi siten sapattihallitus.

Todistelu tässä on varsin selvää ja suoraa: Aivan kuten sapatti oli seitsemäs ajanjakso, joka seurasi kuutta uurastuksen ajanjaksoa, niin Kristuksen tuhatvuotinen hallituskausikin tulee olemaan sapatillinen seitsemäs tuhatvuotisjakso, joka seuraa kuutta uurastuksen ja kärsimyksen tuhatvuotisjaksoa. Esitys ei ole millään tavalla epä määräinen tai hämärä. Kuten sivulla 543 todetaan:

"Jotta Herra Jeesus Kristus voisi olla 'sapatin herra', hänen tuhatvuotishallituksensa pitää olla seitsemäntenä tuhatvuotisjaksojen sarjassa."

Juuri kun on määritetty mikä olisi "sopivaa" Jumalan taholta, niin nyt tuodaan julki vaatimus myös Jeesukselle Kristukselle. Jotta hän voisi olla se, mikä hän sanoo olevansa, "sapatin Herra", hänen hallituskautensa "pitää olla" seitsemäs vuosituhat vuosituhansien sarjassa. Ihmisjärkeily määrää tämän vaatimuksen Jumalan Pojalle. Kuusituhatta vuotta päättyisi vuonna 1975; Kristuksen hallinnon, todistelun mukaan "pitäisi olla seitsemäs" tuhatvuotiskausi, joka seuraa edellisiä. "Uskollinen ja ymmärtäväinen orja" oli itse asiassa luonnostellut ohjelman, jota se edellytti Mestarinsa noudattavan, jos tämä aikoi olla uskollinen omille sanoilleen.

Vaikka kirjoitus on kiillotetumpi ja ilmaisut jalostetumpia, on tämä aineisto sisällöltään huomattavassa määrin samanlainen kuin Tuomari Rutherfordin kirjanen *Miljoonat, jotka nyt elävät, eivät kuole koskaan*, jossa hän omankin tunnustuksensa mukaan toi julki aasimaisia väitteitä. Lukuun ottamatta julkistettua määräaikaa, oli ikään kuin kelloa olisi nyt käännetty taaksepäin näyttämään puoli vuosisataa aiemmin ollutta aikaa, aikaa ennen vuotta 1925. Ainoa ero oli siinä, että ne väitteet, joita silloin esitettiin, kohdistettiin nyt vuoteen 1975.⁷

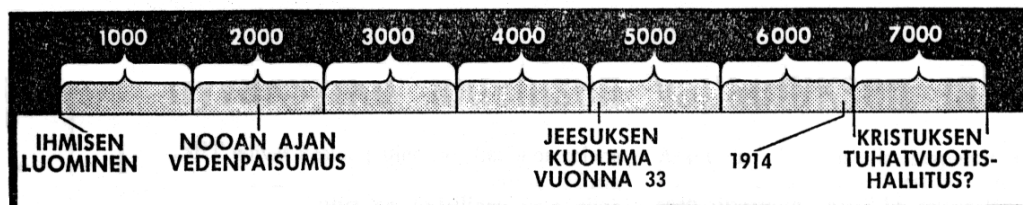
---

⁷ On totta, että artikkelissa käytetään vähemmän tarkkaa ilmausta "1970-luvun puolivälissä" (sivulla 542), mutta vuosi 1975 oli jo esitelty Raamatullisesti merkittävänä ajankohtana ja tämä ajankohta oli nyt kiinteästi iskostettu Jehovan todistajien mieliin maailmanlaajuisesti.

Kun 1970-luku saapui, odotuksen kasvattaminen jatkui. *Herätäkää!*-lehden joulukuun 8. päivän numero vuonna 1971 kirjoitti jälleen kuudesta uurastuksen ja raadannan ajanjaksosta, joita seuraisi seitsemäs levon sapattijakso, ja jatkoi:

"Kun me siis lähestymme tämän vuosikymmenen aikana ihmisen olemassaolon kuudentuhannen vuoden päättymistä, meillä on sykehdyttävä toivo siitä, että suurenmoinen levon ja vapautuksen Sapatti on totisesti käsillä."⁸

Tätä lausuntoa seurasi kaavio:

Lähestyessämme ihmisen historian 6000 vuoden päättymistä 1970-luvun puolivälissä, meillä on sykehdyttävä toivo suurenmoisesta vapautuksesta

??

HERÄTKÄÄ!

Kaikki nämä lausunnot olivat selvästi suunniteltu lietsomaan ja kehittämään toivoa ja odotusta. Niitä ei tarkoitettu tynnyttämään tai laukaisemaan kiihtyneitä odotuksia. Pitää paikkansa, että useimpia lausuntoja säesti jokin lieventävä ilmaisu kuten 'emme sano ehdottomasti' tai emme 'osoita tiettyä määräpäivää' tai että 'emme tiedä määräaika, emmekä hetkeä' tai jotain sen tapaista. Mutta on muistettava, ettei järjestö ole mikään aloittelija tällä alueella. Aivan alusta lähtien sen koko historiaa on leimannut tapa kasvattaa ihmisten toivoa tiettyihin määräaikoihin ja antaa niiden määräaikojen sekä toiveiden mennä ohi täyttymättä. Aikaisemmissa tapauksissa Seuran julkaisut yrittivät myöhemmin vierittää vastuun pettymyksistä sanoman - ei lähettäville - vaan vastaanottajille, jotka leimattiin taipuvaisiksi odottamaan liikoja. Toki näin ollen järjestön vastuullisten johtajien olisi pitänyt käsittää nämä vaarat, käsittää millainen ihmisluonto on, käsittää kuinka helposti suuria toiveita voidaan herättää.

Kuinka ollakaan, samalla kun nuo vastuulliset johtajat tarkasti välttivät ilmoittamasta mitään *selvästi lausuttua* ennustetta, että jokin *tarkoin määrätty* ajankohta toisi mukanaan tuhatvuotiskauden alun, he hyväksyivät ilmausten 'verraten pian', 'lähitulevaisuudessa', 'enintään muutamassa vuodessa', 'vain muutaman vuoden kuluttua' ja 'harvoja jäljellä olevia vuosia' käytön *Vartiotorni-* ja *Herätäkää!*-lehdissä, joissa ne kaikki viittasivat uuden tuhatvuotiskauden hallinnon alkuun ja jotka kaikki sisälsivät asiayhteydessään ajankohdan 1975. Merkitsevätkö tuollaiset sanat mitään? Vai käytettiinkö niitä löyhästi, huolimattomasti? Voidaanko ihmisten toiveilla, suunnitelmilla ja tunteilla leikkiä? Kaikesta huolimatta vuoden 1968 marraskuun 1.

⁸ *Awake!* 10/8, 1971.

päivän *Vartiotorni*-lehti jopa antoi ymmärtää, että tulisi varoa panemasta liikaa painoa Jeesuksen Kristuksen omille varoittaville sanoille. (Lehdessä todetaan otsikon 'Miksi odotat vuotta 1975?' alla sivulla 495 seuraavaa):

"³⁵ Yksi seikka on ehdottoman varma: täyttyneillä Raamatun ennustuksilla vahvistettu Raamatun ajanlasku osoittaa, että ihmisen olemassaolon 6 000 vuotta täyttyy pian, tosiaan tämän sukupolven aikana! (Matt. 24:34) Nyt ei sen tähden ole aika olla välinpitämätön eikä itsetyytyväinen. Nyt ei ole aika leikitellä Jeesuksen sanoilla, että "siitä päivästä ja hetkestä ei tiedä kukaan, eivät taivasten enkelit, eikä myöskään poika, vaan isä yksin". (Matt.24:36) Nyt on päinvastoin aika, jolloin pitäisi olla vankasti tietoinen siitä, että tämän asiainjärjestelmän loppu on nopeasti tulossa väkivaltaiseen loppuunsa. Älä tee erehdyttä, riittää kun Isä itse tietää sekä "päivän että hetken"!"⁹

Kuinka "uskollinen ja ymmärtäväinen orja" saattoi mitenkään sanoa näin, oikeastaan sanoa, "Totta, mestarini sanoi niin ja näin, mutta älä tee suurta numeroa siitä; päinvastoin, ymmärrä, että se mitä minä sanon sinulle tulisi olla elämäsi ohjaava voima."?

Eräät kaikista suorasukaisimmista lausunnoista tulivat kansainvälisen päätoimiston Palvelusosastolta, joka julkaisee kuukausittaista lehteä *Valtakunnan palvelus*. Tämä lehti toimitetaan vain todistajille, eikä sitä jaeta muille. Lehden huhtikuun 1968 numero kehotti ryhtymään kokoaikaiseen julistustyöhön ("tienraivauspalvelukseen") seuraavin sanoin (otsikon 'Tilaisuus lisätä onnellisuuttasi' alla sivulla 4)¹⁰:

"Ottaen huomioon jäljellä olevan ajan lyhyden haluamme tehdä sen niin usein kuin olosuhteet sallivat. Ajatelkaahan, jäljellä on enää vain noin 90 kuukautta ennen kuin ihmisen olemassaolon 6000 vuotta ovat päättyneet."

Vuoden 1974 kesäkuun *Valtakunnan Palvelus* kirjoitti, viitattuaan "lyhyeen jäljellä olevaan aikaan" seuraavasti (otsikon 'Miten käytät elämäsi' alla sivulla 3)¹¹:

"Olemme kuulleet veljistä, jotka ovat myyneet kotinsa ja omaisuuttaan ja jotka suunnittelevat käyttävänsä jäljellä olevan aikansa tässä vanhassa järjestelmässä tienraivauspalvelukseen. Tämä on varmasti erinomainen tapa käyttää lyhyt jäljellä oleva aika ennen jumalattoman maailman loppua. 1.Joh.2:17"

---

9 *Watchtower* 8/15, 1968.

10 *Kingdom Ministry*, March 1968.

11 *Kingdom Ministry*, May 1974.

Melkoisen moni todistaja teki juuri niin. Eräät myivät liikeyrityksensä, lopettivat työnsä, myivät kotinsa, tilansa ja muuttivat vaimonsa ja lastensa kanssa muille alueille 'palvellakseen siellä, missä tarve on suurempi', laskien heillä olevan varaa siihen aina vuoden 1975 loppuun.

Toiset taas, kuten jotkin vanhemmat todistajat, rahastivat vakuutuskirjansa tai muut arvopaperinsa. Jotkut lykkäsivät kirurgisia leikkauksia siinä toivossa, että tuhatvuotiskauden saapuminen poistaisi tarpeen niihin.

Kun vuosi 1975 meni menojaan ja heidän varansa loppuivat tai heidän terveytensä heikkeni vakavasti, heidän täytyi nyt yrittää selviytyä kovassa todellisuudessa ja rakentaa elämänsä uudelleen miten parhaiten pystyivät.

Millainen ajattelutapa oli hallintoelimen sisällä vallalla tämän ajan kuluessa?

Eräät hallintoelimen vanhemmat jäsenet olivat henkilökohtaisesti kokeneet vuosien 1914 ja 1925 pettymyksiin kariutuneet odotukset, samoin kuin 1940-luvun alun innostusta herättäneet toiveet. Enemmistö oli, minun havaintoni mukaan, odottavalla kannalla, "ken elää, se näkee" -asenteella. He olivat vastahakoisia kehottamaan maltillisuuteen. Oli tapahtumassa suurta kasvua, kuten kastetilasto vuosilta 1960-1975 osoittaa:

<i>Vuosi</i>	<i>Kastettujen lukumäärä</i>	<i>Vuosi</i>	<i>Kastettujen lukumäärä</i>
1960	69,027	1968	82,842
1961	63,070	1969	120,805
1962	69,649	1970	164,193
1963	62,798	1971	149,808
1964	68,236	1972	163,123
1965	64,393	1973	193,990
1966	58,904	1974	297,872
1967	74,981	1975	295,073

Vuodesta 1960 aina vuoteen 1966 kasvu oli vähentynyt ja lähes pysähtynyt paikoilleen. Mutta vuoden 1966 jälkeen, kun vuotta 1975 oli tähdennetty, alkoi ilmiömäinen kasvun kausi, niin kuin taulukko osoittaa.

Vuosien 1971 ja 1974 välisenä aikana, palvellessani hallintoelimestä, en muista kuulleen hallintoelimen jäseniltä ensimmäistäkään voimakasta huolenilmaisua koskien tuolloin synnytettyjä kiihtyneitä tulevaisuudenodotteita. En halua teeskennellä, etten itsekkin kokenut aluksi jännittäviä tuntemuksia vuonna 1966, kun

kirja *Iankaikkinen elämä Jumalan lasten vapaudessa* julkistettiin ja kun siinä maalattiin hehkuva kuva Vuosituhannen riemujuhlan läheisyydestä. En haluaisi myöskään väittää, ettei minulla ollut mitään osaa kampanjan alkuvaiheessa, jolloin huomio kohdistettiin tavoitteena olevaan ajankohtaan 1975. Mutta jokainen vuodesta 1966 kulunut vuosi sai ennustuksen vaikuttamaan yhä epätodellisemmalta. Mitä enemmän luin Raamattua, sitä enemmän koko käsite vaikutti olevan hakoteillä; se ei ollut linjassa itsensä Jeesuksen Kristuksen lausuntojen kanssa:

"Siitä päivästä ja hetkestä ei tiedä kukaan, eivät taivaiden enkelit eikä Poika, vaan ainoastaan Isä."

"Pysykää siis valveilla, koska ette tiedä, minä päivänä Herranne tulee."

"Tämän vuoksi osoittakaa tekin olevanne valmiit, sillä hetkenä, jota ette sellaiseksi luule, Ihmisen Poika tulee. "

"Tähyilkää, pysykää hereillä, sillä ette tiedä, milloin määräaika on."

"Ei ole teidän asianne saada tietoa ajoista ja ajanjaksoista, jotka Isä on omassa tuomiovallassaan asettanut."¹²

Kun osa päätoimiston henkilökunnasta oli kuitenkinhuumaantunut merkittävän kasvun aallon harjalla ratsastamisen ilosta, paljoo ei ollut tehtävissä. Oli joitain artikkeleja, joita tuli minulle saatettavaksi painokuntoon ja joiden lausuntoja yritin lieventää, mutta siinä oli lähestulkoon kaikki mitä saatoin tehdä. Henkilökohtaisessa toiminnassani yritin kiinnittää huomiota juuri lainattuihin Raamatunkohtiin, niin yksityisissä keskusteluissani, kuin julkisissa puheissanikin.

Eräänä sunnuntai-iltana vuonna 1974, kun olin palannut vaimoni kanssa puheenpitomatkalta Yhdysvaltain toiselta puolelta, setäni, silloinen varapresidentti, tuli huoneeseemme. (Koska hänen näkökykynsä oli erittäin heikko, luimme yleensä Vartiotornin tutkittavan kirjoituksen hänelle ääneen joka viikko.) Vaimoni mainitsi hänelle, että puheessani sinä viikonloppuna olin varoittanut veljiä innostumasta kohtuuttomasti vuodesta 1975. Hänen nopea vastauksensa oli, "Ja miksi heidän ei pitäisi innostua? Sen vuoksi tuleekin innostua."

Mielessäni ei ole epäilystäkään siitä, etteikö kaikista hallintoelimen jäsenistä juuri varapresidentti ollut kaikkein vakuuttunein sen oikeellisuudesta, mitä hän oli kirjoittanut. Hän oli vakuuttunut myös kaikesta siitä mitä muut olivat rakentaneet noiden kirjoitusten varaan. Eräänä toisena iltana vuoden 1975 kesällä, eräs vanhempi kreikkalainen veli nimeltään Peterson (alkujaan Papagyropoulos) liittyi joukkoomme lukemaan, niin kuin tapana oli. Lukemisen jälkeen setäni sanoi Petersonille

---

12 Lainaukset Matteus 24:36, 42, 44; Markus 13:33; Apostolien Teot 1:7.

"Tiedättehän, tällaistaahan se oli myös vuonna 1914. Aina kesään saakka kaikki oli hiljaista. Sitten äkkiarvaamatta monenlaista alkoi tapahtua ja sota puhkesi."

Aikaisemmin, tultaessa vuoden 1975 alkuun, presidentti Knorr oli tehnyt maailmanympärimatkan varapresidentti Franzin kanssa. Varapresidentti Franz keskittyi kaikissa vierailuissa maissa pitämissään puheissaan vuoteen 1975. Heidän palatessaan muut hallintoelimen jäsenet pyysivät, koska olivat kuulleet raportteja varapresidentin puheiden hämmentävästä vaikutuksesta, saada kuulla Australiassa pidetystä puheesta tehdyn ääninauhan.¹³

Puheessaan varapresidentti luonnehti vuotta 1975 "suurien, valtavien mahdollisuuksien vuodeksi." Hän kertoi yleisölleen, että heprealaisen kuukalenterin mukaan nyt elettiin jo "viidettä kuunkiertoa vuonna 1975", ja jäljellä olisi seitsemän. Hän painotti useaan kertaan, että heprealainen vuosi päättyisi Rosh Hashanahin, juutalaisen uuden vuoden tultua.

Tunnustaen, että paljon täytyisi tapahtua lyhyessä ajassa, jos lopun olisi määrä tulla tuolloin, hän jatkoi puhuen mahdollisesta vuoden tai parin eroavaisuudesta johtuen Adamin ja Evan luomisten väliin jäävän ajan kulumisesta. Hän viittasi odotusten täyttymättä jäämiseen vuonna 1914 ja 1925 ja lainasi Rutherfordin kommenttia "Tein itseni naurettavaksi." Hän sanoi, että järjestö oli oppinut olemaan tekemättä "erittäin uskaliaita, äärimmäisiä ennusteita." Puheen loppua kohti hän kehotti kuulijoitaan, etteivät he kuitenkaan tekisi sopimatonta johtopäätöstä ja olettaisi, että tuleva tuho voisi olla "vuosien päässä" ja etteivät he keskittyisi muihin asioihin, naimisiin menemiseen, perheen perustamiseen, liikeyrityksen kehittämiseen tai opiskeluun korkeakoulussa, esimerkiksi jollain insinööritieteen alalla.

Kuultuaan ääninauhan muutamat hallintoelimen jäsenet ilmaisivat huolensa, että jos mitään "erittäin uskaliaita, äärimmäisiä ennusteita" ei oltu todellisuudessa tehty, oli kuitenkin tehty hienovaraisia ennusteita ja tulokset olivat kouriintuntuvia kehittyneessä kiihtyneessä jännityksessä.

Tämä oli ensimmäinen kerta, jolloin hallintoelimen istunnossa ilmaistiin huolta asiasta. Mutta mitään ei tehty, mistään menettelytavasta ei päätetty. Varapresidentti toisti monia kohtia tuosta puheestaan uudelleen kun hän puhui Gilead-koulun päättäjäsissä maaliskuun 2. päivänä 1975.¹⁴

Vuosi 1975 vierähti, niin kuin olivat vierähtäneet vuodet 1881, 1914, 1918, 1920, 1925, ja 1940-luku. Ulkopuoliset tahot olivat antaneet paljon julkisuutta järjestön vuodelle 1975 asettamien odotusten täyttymättä jäämiseen. Jehovan todistajien keskuudessa käytiin myös huomattavan paljon sisäisiä keskusteluja aiheesta. Omasta mielestäni useimmat puheenvuorot eivät tavoittaneet asian ydintä.

---

13 Tämä oli helmikuun 19. päivän 1975 hallintoelimen istunto.

14 *Vartiotorni* 15.7.1975, s. 333; *Watchtower* 5/1, 1975.

Minusta tuntui, että asian ydin oli jossain muualla kuin jonkin yksilön tarkkuudessa tai epätarkkuudessa tai tietyn järjestön luotettavuudessa tai epäuskottavuudessa taikka sen jäsenten järkevyydessä tai herkkäuskoisuudessa. Minusta näytti, että todella tärkeä tekijä oli, kuinka sellaiset ennustukset lopulta heijastuvat Jumalaan ja hänen Sanaansa. Kun ihmiset tekevät tämän kaltaisia ennusteita ja sanovat tekevänsä ne Raamatun perusteella, rakentavat todisteluja niiden tueksi Raamatusta sekä tuovat itseään esille Jumalan "viestintäkanavana" - niin mikä on vaikutus, kun heidän ennustuksensa osoittautuvat vääriksi? Tuottaako se Jumalalle kunniaa tai rakentaako se uskoa Häneen ja hänen Sanansa luotettavuuteen? Vai onko vaikutus päinvastainen? Eikö se anna lisää kannustinta joillekuille, jotka tuntevat itsensä oikeutetuiksi vähättelemään Raamatun sanomaa ja opetusta? Ne todistajat, jotka tekivät huomattavia muutoksia elämässään, saattoivat useimmissa tapauksissa kerätä ja keräsivätkin elämänsä sirpaleet ja jatkoivat eteenpäin huolimatta harhakuvitelmiensa menetyksestä. Kaikki eivät siihen pystyneet. Oli kyseessä kumpi tapaus hyvänsä, vakavaa vahinkoa oli tehty useammalla kuin yhdellä tavalla.

Vuonna 1976, ensimmäisenä vuonna paljolti tunnetuksi tehdyn ajankohdan ohittamisen jälkeen, muutamat hallintoelimen jäsenet olivat sitä mieltä, että tulisi antaa jokin lausunto, jossa tunnustettaisiin, että järjestö oli ollut väärässä ja oli yllyttänyt virheellisiin odotuksiin. Muut olivat sitä mieltä, että niin ei tulisi tehdä, se "vain antaisi aseita vastustajien käsiin." Milton Henschel suositteli viisaaksi menettelytavaksi asiasta vaikenemista ja veljet lakkaisivat puhumasta siitä. Ehdotus ei saanut selvästikään tarpeeksi tukea, jotta hallintoelimen enemmistö olisi sen hyväksynyt. Tuona vuonna Vartiotornissa¹⁵ 1. lokakuuta olleessa artikkelissa ("Tasapainoisen näkemyksen säilyttäminen ajasta", s. 440 - 446) viitattiin täyttymättä jääneisiin odotuksiin, mutta artikkeli oli kirjoitettu hallintoelimen vallassa olleen linjan mukaiseksi, eikä ollut mahdollista esittää mitään selvää tunnustusta järjestön omasta vastuusta.

Vuonna 1977 aihe pulpahti jälleen pinnalle eräissä istunnossa. Vaikka esitettiin samat vastalauseet, hyväksyttiin kuitenkin ehdotus, jonka mukaan jokin lausunto liitettäisiin konventtipuheeseen, joka oli annettu Lloyd Barrylle valmisteltavaksi. Käsittääkseni hallintoelimen jäsenet Ted Jaracz ja Milton Henschel keskustelivat jälkikäteen Lloydin kanssa tunteistaan asian suhteen. Oli miten oli, kun puhe oli valmis, mitään mainintaa vuodesta 1975 ei ollut sisällytetty siihen. Muistan kysyneeni Lloydilta tästä ja hän vastasi ettei ollut saanut asiaa sopimaan aiheeseensa. Kului melkein kaksi vuotta kunnes vuonna 1979 hallintoelin jälleen käsitteli asiaa. Tuohon mennessä kaikki merkit osoittivat, että vuosi 1975 oli saanut aikaan vakavan "uskottavuusvajeen."

Useat päätoimistohenkilökunnan jäsenet ilmaisivat itsensä samantyyliisesti. Eräs kuvasi vuotta 1975 "albatrossiksi", joka liitelee niskojemme yläpuolella. Robert Wallen, hallintoelimen sihteeri, kirjoitti seuraavasti:

---

¹⁵ *Watchtower* 6/15 1976.

"Olen ollut mukana kastettuna todistajana yli 39 vuotta ja Jehovan avulla jatkan edelleen uskollisena palvelijana. Mutta jos väittäisin, etten ole pettynyt, en puhuisi totta, koska tietäessäni että tunteeni koskien vuotta 1975 olivat erilaisista julkaisuista lukemieni aineistojen kasvattamat ja sitten kun minulle itse asiassa kerrotaan, että päädyin vääriin johtopäätöksiin itse, se ei ole, mielestäni, reilua tai rehellistä. Tietäessämme ettemme työskentele erehtymättömästi minusta on asiaankuuluvaa, että kun epätäydelliset, joskin Jumalaa pelkäävät miehet tekevät virheitä, korjaukset tehdään kun virheet huomataan."

Raymond Richardson kirjoitusosastolta sanoi:

"Eikö nöyryys vedä ihmisiä puoleensa, ja eivätkö he ole valmiimpia asettamaan luottamuksensa sinne missä on vilpittömyyttä? Raamattu on itse suurin esimerkki vilpittömyydestä. Tämä on yksi huomattavimmista syistä, miksi uskomme sen olevan totuudenmukainen."

Fred Rusk, myös kirjoitusosastolta, kirjoitti:

"Huolimatta lieventävistä lausunnoista, joita saatettiin antaa matkan varrella, joissa varoitettiin veljiä sanomasta, että Harmagedon tulisi vuonna 1975, tosiasia on, että lukuisat artikkelit lehdissä ja muissa julkaisuissa enemmän kuin vihjasivat, että vanha järjestelmä korvattaisiin Jehovan uudella järjestelmällä 1970-luvun puolivälissä."

Merton Campbell palvelusosastolta kirjoitti:

"Eräs sisar soitti puhelimella jokin aika sitten Massachusettsista. Hän oli töissä. Sekä sisar että hänen miehensä työskentelevät maksaaksensa laskunsa, jotka ovat kertyneet sairauden takia. Sisar ilmaisi olleensa niin varma, että vuosi 1975 toisi lopun tullessaan, että heillä molemmilla on vaikeuksia kohdata tämän järjestelmän taakkoja. Tämä esimerkki on tyypillinen monille veljille, joita tapaaamme."

Harold Jackson, myös palvelusosastolta, sanoi:

"Mitä nyt tarvitaan ei ole lausunto, jossa myönnetään että olimme väärässä vuoden 1975 suhteen, vaan paremminkin lausunto sen suhteen, miksi koko asia on niin kauaksi aikaa jätetty huomiotta, pitäen mielessä sen tosiasian, että asia on koskenut niin monia ihmiselämiä. Nyt olemme kasvotusten uskottavuusvajeen kanssa ja se voi osoittautua katastrofaaliseksi. Jos aiomme sanoa yhtään mitään, puhukaamme veljillemme suoraan ja olkaamme avoimia ja rehellisiä."

Howard Zenke, samalta osastolta, kirjoitti:

"Emme todellakaan halua veljien lukevan jotain tai kuuntelevan jotain ja sen jälkeen sanovan mieleissään, että ottamamme lähestymistapa nousee "Watergaten" mittoihin."

Muut antoivat vastaavia kommentteja. Ironisesta oli se, että eräät, jotka nyt puhuivat voimakkaimmin äänenpainoin, olivat itse olleet ennen vuotta 1975 äänekkäimpien joukossa painottamassa tuota ajankohtaa ja sen vaatimaa äärimmäistä "kiireellisyyttä". He olivat jopa kirjoittaneet joitain aiemmin lainattuja artikkeleja, olivat hyväksyneet *Valtakunnan palvelus* -lehden lausuntoja, joissa ylistettiin niitä jotka myivät koteja ja omaisuutta vuoden 1975 lähestyessä. Monet kaikkein dogmaattisimmista lausunnoista vuoden 1975 suhteen kuultiin matkavalvojilta (piiri- ja kierrosvalvojilta), jotka olivat kaikki suoranaisesti palvelusosaston valvonnassa.

Maaliskuun 6. päivän 1979 hallintoelimen istunnossa toistettiin samoja todisteluita sen puolesta, jottei minkäänlaisia lausuntoja esitettäisi - että se avaisi järjestön lisäkriitikille vastustajien taholta, että näin myöhään ei olisi enää tarvetta tehdä anteeksipyynnöitä ja että mitään ei voitaisi saavuttaa näin toimimalla. Kuitenkin jopa ne, jotka näin väittivät, olivat vähemmän järkkymättömiä kuin aikaisemmissa istunnoissa. Tämä johtui erityisesti tietystä tekijästä: maailmanlaajuiset tilastot olivat osoittaneet vakavasti otettavia merkkejä aktiivisuuden vähenemisestä kahden vuoden ajan.

Vuotuiset raportit niiden henkilöiden kokonaismäärästä, jotka osallistuvat todistustyöhön paljastavat tämän:

<i>Vuosi</i>	<i>Raportoiva julistajia yhteensä</i>	<i>% lisäys edellisestä vuodesta</i>
1970	1,384,782	10.2
1971	1,510,245	9.1
1972	1,596,442	5.7
1973	1,656,673	3.8
1974	1,880,713	13.5
1975	2,062,449	9.7
1976	2,138,537	3.7
1977	2,117,194	-1.0
1978	2,086,698	-1.4

Tämä toiminnan lasku, enemmän kuin mikään muu tekijä, näytti painavan hallintoelimen jäsenten vaa'assa. Saatiin äänestystulos 15 puolesta ja 3 vastaan, jolla

hyväksyttiin lausunto, jossa ainakin osittain tunnustettaisiin järjestön osuus vastuusta virheeseen. Tämä julkaistiin Vartiotornissa 15.6.1980¹⁶ ("Parhaan elämäntavan valitseminen" s. 17.)

Järjestöltä ja koko sen hallinnolta oli kestänyt lähes neljä vuotta, ennen kuin se viimein myönsi olleensa väärässä; että se oli, kokonaisen vuosikymmenen ajan, rakentanut väärää toivoa. Ei niin, etteikö näin vilpitöntä lausuntoa voitaisi tehdä. Mutta mitä ikinä kirjoitettaisiinkin, sen täytyisi olla koko hallintoelimen hyväksyttävissä julkaistavaksi. Tiedän tämän, koska minulle annettiin tehtäväksi kirjoittaa kyseinen lausunto, ja niin kuin vastaavissa tapauksissa aiemmin, en voinut antaa sen, mitä itse halusin sanoa tai mitä uskoin veljien tarvitsevan kuulla, ohjata itseäni, vaan sen, mitä voitaisiin sanoa, jotta lausunto saisi kahden kolmasosan enemmistön hallintoelimelle jätettäessä.

Nykyään vuoteen 1975 kokonaisen vuosikymmenen ajan kohdistettuja odotuksia pidetään vähämerkityksisinä. Järjestön näkemys on jälleen sama kuin Russelin ajatuksella vuodelta 1916: Sillä "tosiaankin oli stimuloiva ja pyhittävä vaikutus tuhansiin, jotka kaikki voivat ylistää Herraa - vaikkakin virheen vuoksi."

---

16 *Watchtower* 3/15, 1980.